

Neljapäev, 17. november 2005

- võttes arvesse komisjoni poolt 8. septembril 2005. aastal esitatud Euroopa Liidu 2005. eelarveaasta paranduseelarve nr 6/2005 esialgset projekti (SEK(2005)1083);
  - võttes arvesse nõukogu poolt 7. novembril 2005. aastal heaks kiidetud paranduseelarve nr 7/2005 projekti (13489/2005 – C6-0358/2005);
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 69 ja IV lisa;
  - võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A6-0321/2005),
- A. arvestades, et Euroopa Liit peaks näitama üles solidaarsust elutingimustele, looduskeskkonnale või majandusele tõsiseid tagajärgi kaasa toonud loodusõnnetustest mõjutatud liikmesriikide piirkondade elanikkonnaga;
- B. arvestades, et asjakohased eelarvevahendid Euroopa Liidu finantsabiks on võetud kasutusele vastavalt Euroopa Liidu Solidaarsusfondi ja selle rahastamisega seotud 7. novembri 2002. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe sätetele;
- C. arvestades, et paranduseelarve nr 7/2005 projekti eesmärk on kirjendada need eelarvevahendid ametlikult 2005. aasta eelarvesse,
1. tervitab paranduseelarve nr 7/2005 projekti, mille eesmärk on kirjendada Euroopa Liidu Solidaarsusfondi osana kasutusele võetavad eelarvevahendid viivitamata 2005. aasta eelarvesse, et oleks võimalik aidata neid, keda nimetatud loodusõnnetused mõjutasid;
  2. kiidab paranduseelarve nr 7/2005 projekti muutmata kujul heaks;
  3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

P6_TA(2005)0439

Massihävitused

Euroopa Parlamendi resolutsioon massihävitused leviku tõkestamise kohta: Euroopa Parlamendi roll (2005/2139(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1540(2004), milles kirjeldatakse massihävitused ja nende kandevahendite levikut kui ohtu rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule;
- võttes arvesse Euroopa julgeolekustrateegiat, milles nenditakse, et suurim oht meie julgeolekule võib peituda massihävitused levikus;
- võttes arvesse Euroopa julgeolekustrateegia rakendamist ja eriti Euroopa Ülemkogu poolt 12. detsembril 2003 vastu võetud Euroopa Liidu massihävitused leviku vastast strateegiat;
- võttes arvesse asjaolu, et Euroopa Liidu liikmesriigid on massihävitused leviku tõkestamise süsteemi mitmepoolsete lepingute, nimelt 1968. aasta tuumarelvade leviku tõkestamise lepingu, 1972. aasta bioloogiliste ja toksinrelvade konventsiooni, 1993. aasta keemiarelvade konventsiooni ja 1996. aasta üldise tuumakatsetuste keelustamise lepingu liikmesriigid, ning et kaks ELi liikmesriiki – Ühendkuningriik ja Prantsusmaa – on tuumariigid tuumarelvade leviku tõkestamise lepingu tähenduses ja et Ameerika Ühendriikide taktikalised relvad paiknevad mitmete liikmesriikide territooriumidel: Saksamaa, Itaalia, Ühendkuningriik, Kreeka, Madalmaad ja Belgia ning ELiga liitumiseks taotluse esitanud riigid, eelkõige Türgi;

Neljapäev, 17. november 2005

- võttes arvesse liikmesriikide kohustust edendada kõnesolevate mitmepoolsete kokkulepete ülemaailmset kohaldamist, eelkõige mis puudutab nõukogu 17. novembri 2003. aasta ühist seisukohta 2003/805/ÜVJP⁽¹⁾;
  - võttes arvesse ÜRO peasekretäri poolt kokku kutsutud ohtusid, väljakutseid ja muutusi käsitleva kõrgetasemelise ekspertrühma raportit, milles öeldakse, et “oleme jõudmas punkti, kus massihävitusrelvade leviku tõkestamise süsteemi nõrgenemine muutub pöördumatuks ja võib omakorda kaasa tuua massihävitusrelvade leviku ulatuse järsu suurenemise”;
  - võttes arvesse ÜRO peasekretäri vastust raportis “Suurem vabadus – teel arengu, turvalisuse ja kõigile inimõiguste tagamise suunas”, milles rõhutatakse mitmepoolsete lepingute olulisust rahu tagamisel kogu maailmas ja rahvusvahelise julgeoleku tagamisel seoses tuuma-, bioloogiliste ja keemiarelvadega, aga ka vajakajäämistest korvamiseks tehtud hiljutisi jõupingutusi, näiteks ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 1540(2004);
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone, milles väljendatakse muret massihävitusrelvade ja nendega seotud materjalide ja tehnoloogiate leviku üle, eriti Euroopa Parlamendi 14. juuni 2001. aasta resolutsiooni bioloogiliste ja toksinrelvade kohta⁽²⁾, 26. veebruari 2004. aasta resolutsiooni tuumadesarmeerimise kohta⁽³⁾ ja 10. märtsi 2005. aasta resolutsiooni tuumarelva leviku tõkestamise lepingu 2005. aasta läbivaatamise konverentsi kohta⁽⁴⁾;
  - võttes arvesse Rahvusvahelise Kohtu 8. juuli 1996. aasta nõuandva iseloomuga õiguslikku ekspertiisi (*Advisory Opinion*) tuumarelvadega ähvardamise või nende kasutamise õiguspärasuse kohta;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
  - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A6-0297/2005);
- A. arvestades, et massihävitusrelvade leviku tõkestamise küsimused on alates Euroopa Aatomienergiaühenduse (EURATOM) asutamisest Rooma lepinguga olnud alati ELi üks olulisemaid teemavaldkondi;
- B. arvestades, et massihävitusrelvade leviku tõkestamise poliitika on endiselt piiratud ja neid käsitletakse alles nüüd tõsiselt Euroopa julgeolekustrateegias, eelkõige Euroopa Liidu massihävitusrelvade leviku vastases strateegias liikmesriikide poolt ja komisjoni töö kaudu olemasolevate piiratud eelarveridade raames 2007–2013 finantsperspektiivi ettevalmistamisel;
- C. arvestades, et nõukogu jõudis ühisele seisukohale (umbes 41 erineva meetme osas), mis esitati 2005. aasta tuumarelva leviku tõkestamise lepingu läbivaatamise konverentsile, kuid ei suutnud teisi tuumarelva leviku tõkestamise lepingus osalevaid pooli ühises seisukohas tooduga sarnase ühise strateegia järgimises veenda, kuigi massihävitusrelvade levikut tuleb käsitleda kui suurimat ohtu ülemaailmsele julgeolekule;
- D. arvestades, et see rõhutab tungivat vajadust, et Euroopa Liit võtaks endale uue juhtiva rolli liidu huvide kaitsmiseks ühises seisukohas ja Euroopa Liidu massihävitusrelvade leviku vastases strateegias nimetatud meetmete taaselustamise kaudu ning massihävitusrelvade leviku tõkestamise süsteemi tugevdamiseks;
- E. arvestades, et lepinguosalisel tuleval kokku 2006. aasta bioloogiliste ja toksinrelvade konventsiooni läbivaatamise konverentsil, et kontrollida, milliseid edusamme on lepingu sätete rakendamise osas tehtud, ja seega on vajalik leida teid bioloogiliste ja toksinrelvade konventsiooni kontrollisätete edendamiseks ja bioloogiliste relvade leviku vastu võitlemise normide tugevdamiseks, kaasa arvatud meetmed, mis võimaldavad bioloogiliste relvade arendamist ja omamist käsitleda riiklike õigusaktide alusel kuriteona;

⁽¹⁾ ELT L 302, 20.11.2003, lk 34.

⁽²⁾ EÜT C 53 E, 28.2.2002, lk 400.

⁽³⁾ ELT C 98 E, 23.4.2004, lk 152.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2005)0075.

Neljapäev, 17. november 2005

- F. arvestades Euroopa Parlamendi jätkuvat muret, et Euroopa Liidu massihävitusrelvade leviku vastane strateegia on nõrgenenud selle põhieesmärkide saavutamise ebapiisava rahastamise tõttu, nagu need on esitatud prioriteetide nimistus massihävitusrelvade leviku tõkestamise küsimustega tegelemiseks volitatud esindaja büroo (OPR) ⁽¹⁾ arenguaruande lisas ja ootuspärastes tulemustes, milleni jõuti 2004. aasta katseprojekti raames koostatud komisjoni uurimuses: "Eli ohtude vähendamise ühisprogrammide tugevdamine: ühenduse tegevus Euroopa Liidu massihävitusrelvade leviku vastase strateegia toetamiseks";
- G. arvestades, et Euroopa Liidu massihävitusrelvade leviku vastane strateegia kutsub ajavahemikus pärast 2006. aastat koostatava finantsperspektiivi valguses üles suurendama ELi panust ühisesse ohtude vähendamisse ning näeb massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja desarmeerimise jaoks ette eraldi eelarvete ühenduse eelarves,

Massihävitusrelvade leviku oht

1. tunnustab, et massihävitusrelvade leviku vastast süsteemi moodustavate mitmepoolsete lepingute abil on saavutanud edu massihävitusrelvade ja kandevahendite leviku aeglustamisel, ning et need süsteemid väärivad tulevikus järjepidevat ja täielikku toetust, kuid toetab ka Euroopa julgeolekustrateegia seisukohta, et me oleme sisenemas uude ja ohtlikku ajastusse, mis suurendab võidurelvastumise võimalust massihävitusrelvade osas, eriti Lähis-Idas ning Kirde- ja Lõuna-Aasias;
2. usub, et tuumarelvade levik suurendab tõsiselt tuumasõja ohtu, ja arvestades sellise sõja katastroofiliste mõjudega inimkonnale, kutsub kõiki riikide üles panustama maksimaalselt tuumaohu vähendamise ja selle järkjärgulise kõrvaldamise tõhusa, tulemusliku ja õiglase süsteemi ülesehitamisse;
3. ei kiida heaks uue põlvkonna tuumarelva (nn minituumarelva või bunkerbusting-pommide) arendamist ja tuumadoktriinide muutmist, kuna need pigem suurendavad tuumarelva sõjalist kasulikkust kui seda vähendavad ning õnnestuvad seega positiivseid arenguid, nagu näiteks USA ja Venemaa vahel saavutatud kokkuleppeid strateegiliste tuumarelvade vähendamiseks; kutsub veel kord USA valitsust üles sellised arengud lõplikult peatama; tervitab seetõttu USA senati ja kongressi valmisolekut mitte eraldada enam rahalisi vahendeid minituumarelva arendamiseks;
4. kutsub üles viivitamatult tegutsema suurema kandeulatuse ja täpsusega ballistiliste kanderaketide edasisel leviku tõkestamiseks niisuguste relvastuskontrolli mehhanismide liikmelisuse edendamise ja laiendamise kaudu, nagu näiteks raketitehnoloogia kontrollisüsteem ja Haagi tegevusjuhend;
5. rõhutab, et praeguse hetke kõrgendatud teadlikkusest terrorismist ja riigi julgeoleku ohtudest on isegi rohkem oluline tsiviilvaldkonnas kasutatava tuuma-, bioloogiliste ja keemiliste materjalide ning nendega seotud rajatiste ja teadusuuringute laborite turvalisus nii globaalsel tasandil kui Euroopas ning selle lähimbruses;
6. on kindlalt veendunud, et tuumadesarmeerimise meetmed aitavad oluliselt kaasa rahvusvahelise julgeoleku kindlustamisele ja vähendavad plutooniumi varguste ohtu terroristide poolt;
7. tõstab esile ohu piiramise tähtsust, et tundlikud tuumarelvaga seotud materjalid, seadmed ja/või tehnoloogiad satuksid valedesse kättesse, arendades selleks välja tõhusad ekspordi- ja transiidikontrollisüsteemid ja tugevdades neid ning parandades piirivalve taset;
8. rõhutab, et kiire tehnoloogiline areng bioloogiateadustes, samuti bioloogilise relva ebapiisav hävitamine ning puudulik ladustamine põhjustavad lähitulevikus palju muret.

Euroopa Liidu massihävitusrelvade poliitika

9. kutsub Euroopa Liitu ja liikmesriike üles kasutama olemasolevaid kontrollisüsteeme võimalikult tõhusalt ja vajadusel tegema ettepanekuid uute kontrollimehhanismide osas;

⁽¹⁾ Euroopa Ühenduste Nõukogu, OPR, "Massihävitusrelvade strateegia elluviimine – pärast iga kuue kuu möödumist esitatav arenguaruanne – prioriteetide nimekiri", 3. detsember 2004 (<http://ue.eu.int/uedocs/cmsUpload/st15246.en04.doc>).

Neljapäev, 17. november 2005

10. kutsub Euroopa Liitu ja liikmesriike üles jätkuvalt toetama täielikult Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri tehtud jõupingutusi tuumarelvade leviku tõkestamise süsteemi tugevdamiseks, muutes selleks üldiste kaitsemeetmete lisaprotokolli järk-järgult uueks kontrollinormiks;
11. nõuab tungivalt, et Euroopa Liit jätkaks aktiivset võitlust külma sõja aegsete keemiliste ja tuumarelvade ja -materjalide varude ohu, samuti ka külma sõja aegsete bioloogiliste materjalide ja uurimisrajatiste leviku tõkestamise eest;
12. kutsub Euroopa Liitu ja liikmesriike üles jätkama Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri juhtimisel tehtud tööd ja tegelema kütuse tagamise algatustega, arendades välja esialgse kontseptsiooni, mille võiks esitada tuumakütusele juurdepääsu uue rahvusvahelise konsensuse alusdokumendina;
13. on arvamusel, et Euroopa Liit peaks etendama massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja desarmeerimise poliitikate valdkonnas aktiivsemat rolli, eelkõige terrorismivastase võitluse raamistikus;
14. kutsub ELi üles töötama välja vajalik koordineerimismehhanism (ELi massihävitusrelvade järelevalve üksus koostöös ELi olukorakeskusega), et tagada massihävitusrelvade poliitika osas liikmesriikide vahelise solidaarsuse ja usalduse loomine, kasutades selleks selgitustööd;
15. on endiselt veendunud, et Euroopa Liit peaks omistama ELi massihävitusrelvade leviku vastase strateegia rakendamisel ka konkreetsetele desarmeerimisalgatustele ja eelkõige leviku tõkestamise meetmetele suuremat tähtsust, et Euroopa Liitu mittekuuluvaid riike veenda osalema vastastikust julgeolekut tagavas ühises strateegias;
16. tunnustab Euroopa Liidu massihävitusrelvade leviku vastase strateegia täitmiseks esimese poolteise aasta jooksul tehtud tööd, eriti volitatud esindaja ja komisjoni saavutusi, kuid rõhutab, et Euroopa Liidu jaoks peaks prioriteediks olema:
  - a) Euroopa Liidu massihävitusrelvade leviku vastase strateegia rakendamise edendamiseks võetud poliitiliste kohustuste täitmise jätkamine rahvusvahelisel tasemel,
  - b) suurem rõhuasetus desarmeerimisalgatustele, aga ka massihävitusrelvade leviku tõkestamise küsimustele,
  - c) massihävitusrelvade leviku tõkestamise süsteemi mitmepoolsete lepingute tugevdamine,
  - d) leviku tõkestamise tähtsuse esile tõstmine ja terroristide poolse massihävitusrelvade kasutamisega seotud ohud,
  - e) ELi massihävitusrelvade leviku vastase strateegia rakendamiseks vajalike vahendite eraldamine;
17. kutsub komisjoni ja nõukogu üles valmistama ette finantsperspektiivi 2007–2013 kavandamine, määrates kindlaks G8 massihävitusrelvade leviku vastase globaalse partnerluse raames võetud kohustuste prioriteetsete meetmete nimekirja ja nendega seotud kulutused, ning laiendama meetmeid väljapoole SRÜd, et arvestada globaalsete vajadustega;
18. kutsub Euroopa Liitu ja liikmesriike üles võtma endale aktiivsem roll demokraatia toetamisel ja ummikusse jooksnud konfliktide lahendamisel kogu maailmas, kuna niisugune tegevus kujutab endast eduka leviku tõkestamise poliitika lahutamatu osa ja võib oluliselt aidata kaasa võidurelvastumise põhjuste kõrvaldamisele massihävitusrelvade osas;
19. palub ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal selgitada täpselt, kuidas kaasata 1996. aastal Rahvusvahelise Kohtu poolt koostatud nõuandva iseloomuga õiguslik ekspertiis "Tuumarelvadega ähvardamise või nende kasutamise õiguspärasuse" kohta ELi massihävitusrelvade leviku vastasesse strateegiasse;

Euroopa Liidu praktika massihävitusrelvade leviku tõkestamise klauslite kasutusele võtmisel

20. tervitab massihävitusrelvade leviku tõkestamise klauslite lisamist viimastesse Euroopa Liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud lepingutesse ja tegevuskavadesse; juhib siiski tähelepanu sellele, et neid meetmeid peavad rangelt järgima eranditult kõik liidu partnerid; nõuab seega nende olemasolevate lepingute ja tegevuskavade viivitamatut läbivaatamist, mis niisuguseid klausleid ei sisalda;

Neljapäev, 17. november 2005

21. palub kõikidel riikidel, kes on sõlminud ELiga koostöölepingud, ja eriti tuumarelva riikidel, mitte toetada ega julgustada nende riikide tegevust, kes soovivad soetada tuumarelvi või muid tuumaseadmeid, eelkõige puudutab see neid riike, kes ei kuulu tuumarelva leviku tõkestamise lepinguosaliste riikide hulka;
22. soovitab seetõttu nõukogu, komisjoni ja parlamendi tihedas koostöös töötada välja meetmete pakett antud valdkonnas abi paluvate kolmandate riikide toetamiseks;
23. kutsub nõukogu ja komisjoni üles esitama tehnilise abi kavad kõigi nende kolmandate riikide jaoks, kes paluvad liidu abi enda ekspordikontrollisüsteemide arendamiseks, et viia need vastavusse kõnesolevate klauslitega või neile määratud aruandekohustuse täitmiseks vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 1540(2004);
24. palub nõukogul ja komisjonil esitada kulude eelarvestus, mis on vajalik kolmandate riikide toetamiseks massihävitusrelvade leviku tõkestamist reguleeriva seadusandluse väljatöötamiseks ja ekspordikontrollisüsteemide loomiseks;
25. palub nõukogul ja komisjonil anda aru kolmandaid riike toetava tegevuse kohta, mille eesmärk on massihävitusrelvade leviku tõkestamist reguleeriva seadusandluse väljatöötamine ja ekspordikontrollisüsteemide loomine;

Massihävitusrelvade maailmaruumi paigutamise keelustamine

26. tuletab meelde 1967. aasta maailmaruumi lepingu artikli IV sätteid, millega lepinguosalisel võtsid endale kohustuse mitte viia Maa orbiidile või muudele taevakehadele tuumarelvi või massihävitusrelvi kandvaid objekte, mitte paigaldada massihävitusrelvi taevakehadele ja mitte viia neid mis tahes moel maailmaruumi, mitte rajada sõjaväebaase või -rajatisi, mitte katsetada mis tahes tüüpi relvi ega korraldada sõjaväelisi õppusi Kuul või muudel taevakehadel;
27. kutsub Euroopa Liitu ja liikmesriike üles uurima täiendavate maailmaruumi lepingute sõlmimise võimalust eesmärgiga tagada maailmaruumi rahumeelne uurimine ja kasutamine ning hoida ära võidurelvastumine maailmaruumis;

Vastus ÜRO-süsteemi rikkumistele

28. kutsub eesistujariiki ja nõukogu võtma edasisi meetmeid seoses Euroopa Liidu massihävitusrelvade leviku vastase strateegia eesmärgi saavutamiseks, et edendada ÜRO Julgeolekunõukogu rolli ja suurendada erialaseid teadmisi seoses massihävitusrelvade leviku tõkestamise väljakutse vastuvõtmisega;
29. kutsub seetõttu Euroopa Liitu ja liikmesriike üles eraldama vajalikud vahendid ÜRO kontrolli ja vastavuse tehnilise abi üksuse moodustamiseks;
30. kutsub Euroopa Liitu üles osutama tehnilist abi neile riikidele, kes paluvad abi Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu resolutsioonis 1540(2004) esitatud aruandlusnõuete täitmiseks;
31. nõuab, et resolutsiooni 1540(2004) raames arendavate tegevuste hulka kuuluks ka hindamisrühma loomine, kelle ülesanne oleks hinnata esitatud aruande usaldusväärsust ja millisel määral ÜRO liikmesriigid täidavad oma kohutusi vastavalt kõnesolevale resolutsioonile;
32. nõuab sihipäraste ja asjakohaste sanktsioonide süsteemi põhimõtete väljaarendamist, mida rakendatakse nende suhtes, kes ei täida massihävitusrelvade leviku tõkestamise kohutusi vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 1540(2004);
33. nõuab vajalike vahendite eraldamist, et Euroopa Liit saaks teha olulise omapoolse panuse tulevastes ÜRO poolt sanktsioneeritud kontrollisüsteemidesse;

Neljapäev, 17. november 2005

Mõjusa mitmepoolsuse tugevdamine

34. võtab teadmiseks, nagu märgitud dr Hans Blixi poolt, et usutav vägivallega ähvardamine on mänginud ÜRO Julgeolekunõukogu relvastuskontrolli missiooni ja ÜRO relvastuskontrolli komisjoni desarmeerimisalase töö hõlbustamisel olulist rolli;
35. peab oluliseks, et mis tahes kriisi sõjaline strateegia ei läheks lahku desarmeerimise strateegiast, et vältida rahvusvaheliste kontrollimeeskondade enneaegset väljasaatmist, mis on jätkuvalt üks olulisemaid kontrollivahendeid;
36. peab mõjusa mitmepoolsuse huvides oluliseks, et kasutatakse kõiki asjakohaseid diplomaatilisi ja poliitilisi kanaleid, et tagada massihävitusrelvade leviku tõkestamist reguleeriva rahvusvahelise õiguse kohaldamine täies mahus vastavalt ÜRO hartale;
37. rõhutab, et tuumarelva eesmärk on hirmutamise; toetab tuumariikide võetud poliitilisi kohustusi mitte kasutada tuumarelvi mittetuumariikide vastu (negatiivsed julgeolekustrateegiad) ja rõhutab veel kord, et tuumasõjas võitjaid ei ole;
38. rõhutab meetmete vastuvõtmise olulisust, mille eesmärk on takistada riikidel tuumarelva leviku tõkestamise lepingu tühistamist; toetab osa tuumarelva leviku tõkestamise lepingu allkirjastanud ELi liikmesriikide lepingu tühistamist käsitleva artikli X läbivaatamiseks ja lepingu tühistamise korral ÜRO Julgeolekunõukogu konsulteerimise lihtsustamiseks tehtud jõupingutusi;

Traditsioonilised ja tekkivad tuumarelva riigid

39. kutsub tuumarelva riike üles vastavalt tuumarelva leviku tõkestamise lepingule – eriti NATO liikmesriike Ühendkuningriiki, Prantsusmaad ja Ameerika Ühendriike – võtma sobivaid, edumeelseid ja olulisi meetmeid tuumaarsenali kõrvaldamiseks vastavalt olemasolevatele õiguslikult siduvatele lepingutele ja kokkulepetele, tugevdades sellega oma moraalset autoriteeti ja usaldusväärsust;
40. kutsub Iisraeli, Indiat ja Pakistani üles ühinema tuumarelva leviku tõkestamise lepinguga;
41. rõhutab vajadust tugevama piirkondliku ja mitmepoolse julgeolekukorralduse järele Lähis-Idas, Indias ja Kirde-Aasias, et vähendada tuumarelva leviku survet ja lõpetada sellega seotud programmid;
42. kutsub Euroopa Liitu üles töötama koos oma rahvusvaheliste partneritega massihävitusrelvade vaba piirkonna loomise ja edendamise nimel Lähis-Idas; toetab lisaks ka Barcelona protsessi raames selle eesmärgi saavutamiseks võetud meetmeid;
43. soovib Euroopa Liidul pöörata ülimalt tähelepanu tuumarelva leviku tõkestamise süsteemi tõhusale elluviimisele Vahemere piirkonnas, kuna Euroopa julgeolek on otseselt seotud selle piirkonna julgeolekuga;
44. tuletab kõigile tulevastele liikmesriikidele meelde nende kohustust pidada rangelt kinni endale võetud rahvusvahelistest kohustustest, mis keelavad massihävitusrelvade ja -materjalide soetamist ja arendamist, samuti selliste relvade, materjalide ja tehnoloogiate edastamist kolmandatele riikidele või mitteriiklikele ühendustele;
45. meenutab Euroopa Parlamendi eelnevaid resolutsioone, eelkõige 13. oktoobri 2005. a resolutsiooni Iraani kohta⁽¹⁾, samuti sellele eelnenud 28. oktoobri 2004. a⁽²⁾ ja 13. jaanuari 2005. a⁽³⁾ resolutsioone Iraani kohta;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2005)0382.

⁽²⁾ ELT C 174 E, 14.7.2005, lk 190.

⁽³⁾ ELT C 247 E, 6.10.2005, lk 159.

Neljapäev, 17. november 2005

46. võttes arvesse usaldamatust, mis on tekkinud seoses Iraani tegevusega rohkem kui 17 aastase ajavahe-
miku jooksul, nagu seda rõhutab 24. septembril 2005. a vastu võetud resolutsioonis ka IAEA, kutsub Iraani
üles astuma vajalikke samme rahvusvahelise üldsuse usalduse taastamiseks ja on veendunud, et Iraan on
võimeline arendama vastutustundlikul ja läbipaistval viisil tsiviilotstarbel rakendatavat tuumaenergia prog-
rammi, kui ta

- olenemata oma õigustest täidab täies mahus endale tuumarelva leviku tõkestamise lepingu raames
võetud kohustusi,
- teeb igakülgset koostööd IAEAgaga,
- jätkab koostööd IAEA inspektoritega, nagu ta on seda teinud alates 2003. aastast,
- ratifitseerib viivitamatult IAEA lisaprotokolli,
- asub uuesti täitma endale Pariisi lepinguga võetud kohustusi,
- taaskoostab täielikult ja lõplikult tegevuse peatamise, mis on seotud uraani rikastamisega, sh testid või
tootmistevõime uraani konversiooni teostavas tehases Isfahanis,
- ja – eeldusel, et eelnevalt nimetatud punktid on täidetud – pöördub tagasi läbirääkimiste juurde ELiga,
mille eesmärk on eduka kaubandus- ja koostöölepingu sõlmimine;

47. väljendab tõsist muret, et Põhja-Korea kinnitas 10. veebruaril 2005 tuumarelva omamist; tervitab
hiljuti saavutatud läbimurret kuuepoolsetel läbirääkimistel ja eriti Põhja-Korea võetud kohustust loobuda
tuumarelvadest ja ühineda uuesti tuumarelva leviku tõkestamise lepinguga; toetab IAEA peadirektori
dr ElBaradei 19. septembri 2005. aasta avaldust IAEA inspektorite Põhja-Koreasse tagasi saatmise kohta;
rõhutab uuesti, kui oluline on, et Euroopa Liit toimuvatel läbirääkimistel osaleks ja hiljuti saavutatud kok-
kleeppe elluviimisel olulist rolli mängiks;

48. nõuab, et Põhja-Korea taasühineks tuumarelva leviku tõkestamise lepinguga, tühistaks oma otsuse
osaluse katkestamise kohta kuuepoolsetel kõnelustel ning lubaks läbirääkimiste jätkamist leidmaks rahu-
meelne lahendus praegusele kriisile;

49. samuti nõuab tungivalt, et Põhja-Korea ja Ameerika Ühendriigid leiaksid praegusele kriisile kiire
lahenduse, mille esimeseks sammuks oleks Ameerika Ühendriikide pakkumine alustada uuesti raske kütte-
õliga varustamist vastutasuks Yongbyoni jaama tõendatud külmutamise eest;

50. tuletab nõukogule meelde, et Korea poolsaare energiaarenduse organisatsiooni (KEDO) algatus mängis
lähiminevikus tähtsat rolli ja võib samahästi ka tulevikus täita olulist otstarvet seoses riigi konventsionaalse
energiaga varustamisel;

2005. aasta tuumarelva leviku tõkestamise lepingu läbivaatamise konverentsi tulemused ja areng

51. kordab, et tuumarelva leviku tõkestamise leping jääb mitmepoolse massihävitusrelvade leviku tõkes-
tamise süsteemi nurgakiviks, et seda tuleb säilitada terviklikuna ja et selle sätete mittejärgimise tõendamine
peab toimuma ÜRO Julgeolekunõukogu kaudu; tuletab meelde, et lepingu kehtimise osas ei tohiks kasutada
topeltstandardeid;

52. väljendab pettumust ja sügavat muret, et soovitude esitamisel järgmise tuumarelva leviku tõkestamise
lepingu läbivaatamise konverentsi jaoks ei suudetud leida üksmeelt ja kahetseb, et Euroopa Liit ei läinud
kaasa Hiroshima linnapea algatusega luua 2020. aastaks tuumarelvade vaba maailm;

53. väljendab pettumust nii 2005. aasta tuumarelva leviku tõkestamise lepingu läbivaatamise konverentsi
tulemuste kui ka sellel osalenud liikmesriikide rolli üle; kutsub liikmesriike, nõukogu ja komisjoni siiski üles
jätkama ühises seisukohas sisalduva 41 meetme elluviimist vastavalt parimatele arusaamadetele; kutsub sellega
seoses USA-d üles loobuma oma tõrjuvast hoiakust tuumarelva leviku tõkestamise lepingu suhtes;

54. kutsub eriti Prantsusmaad ja Ühendkuningriiki üles järgima rangemalt desarmeerimise 13 sammu ja
tegeva koostööd Ameerika Ühendriikide, Venemaa ja Hiinaga, kes samuti sidusid end antud protsessiga
pärast tuumarelva leviku tõkestamise lepingu läbivaatamise konverentsi 2000. aastal;

Neljapäev, 17. november 2005

55. kutsub nõukogu ja liikmesriike üles tõhusalt rakendada 2000. aasta tuumarelva leviku tõkestamise lepingu läbivaatamise konverentsi lõppdokumendi sätteid, mille eesmärk on tulemuslikult keelustada kõikide lõhustuvaid materjale sisaldavate relvade tootmine; rõhutab, et kuna 2005. aasta läbivaatamise konverentsi lõppdokumenti ei ole, siis on need sätted tuumarelva leviku tõkestamise lepingu allkirjastanud riikide jaoks endiselt poliitiliste ja õiguslikult siduvate kohustustena kehtivad;

56. rõhutab seeläbi oma toetust mittediskrimineeriva, mitmepoolse, rahvusvaheliselt ja tõhusalt kontrollitava lõhustuvate materjalide tootmise keelustamise lepingu sõlmimisele;

57. kutsub üles võrdselt kõiki riike, kes ei ole veel üldise tuumakatsetuste keelustamise lepinguga ühinenud ja seda ratifitseerinud, tegema seda nüüd; rõhutab, et mitte mingil tingimusel ei tohi ükski riik jätkata või alustada tuumakatsetusi; kordab oma veendumust, et EL ja NATO peavad tegema kõik võimaliku veenmaks USA valitust loobuma oma vastuseisust antud küsimuses;

58. kutsub nõukogu ja komisjoni üles esitama täiendavaid ettepanekuid nende kolmandate riikide veenmiseks, kes ei ole veel Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri lisaprotokolle allkirjastanud ega ratifitseerinud, tegema seda nüüd;

Ühismeede USA-ELi atlandiüleste suhete raames

59. nõuab tungivalt, et Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid jätkaksid vastavalt ELi-USA 26. juuni 2004. aasta ELi-USA tippkohtumisel vastuvõetud ja 20. juunil 2005 uuesti kinnitatud Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide terrorismivastase võitluse ja massihävitusrelvade leviku tõkestamise deklaratsioonidele positiivset dialoogi massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja terrorismivastase võitluse valdkonnas;

60. kinnitab veel kord tugevama koostöö olulisust Ameerika Ühendriikidega, et tugevdada massihävitusrelvade leviku vastast lepingute ja süsteemide rahvusvahelist süsteemi, tagada selle täpne täitmine ja järgimine, toetada pistelisi kontrole ja tunnistada, et massihävitusrelvade leviku tõkestamiseks võivad olla vajalikud ka muud rahvusvahelise õigusega lubatud meetmed;

61. rõhutab üldise tuumakatsetuste keelustamise lepingu viivitamatu ja tingimusteta allkirjastamise ja ratifitseerimise tähtsust kõnesoleva lepingu institutsionaalse menetluse kohaselt, et see saaks võimalikult kiiresti jõustuda;

62. kutsub nõukogu ja komisjoni üles dialoogi raames Ameerika Ühendriikide ja kõigi teiste partnerriikidega, kes ei ole veel ratifitseerinud üldist tuumakatsetuste keelustamise lepingut ja/või tuumarelvade leviku tõkestamise lepingut, nõudma nende kiiret allkirjastamist ja ratifitseerimist;

63. kutsub Ameerika Ühendriike üles selgitama Euroopa baasides paikneva taktikalise tuumaarsenali kogust ja strateegilisi eesmärke;

Valitsusvälised osalejad

64. kutsub Euroopa Liitu üles tegema koostööd rahvusvaheliste partneritega, sealhulgas ÜRO, IAEA, OSCE ja NATOga, et arendada ja edendada mehhanisme, mis takistavad terroristlike organisatsioonide või terroristidele varjupaika võimaldavate riikide juurdepääsu massihävitusrelvadele või -materjalidele;

65. on arvamusel, et kõik jõupingutused tuleb suunata sellele, et ükski riiklik või valitsusväline osaleja ei saaks omandada, arendada või saada kasu massihävitusrelvade või -materjalide arendamisest, kõrvale toimetamisest või kasutamisest;

66. on arvamusel, et julgeolekut tagav algatus massihävitusrelvade leviku tõkestamiseks on massihävitusrelvade leviku tõkestamise oluline vahend ja peaks täiendama ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1540(2004) ja olemasolevaid massihävitusrelvade leviku tõkestamise süsteeme;

Neljäpäev, 17. november 2005

G 8 globaalne partnerlus

67. rõhutab muuhulgas relvadega seotud materjalide turvalisuse ja paigutuse programmide, rajatiste ja laborite füüsilise kaitse, massihävitusrelvade materjalide salakaubanduse avastamise ja ärahoidmise, ekspordikontrolli tugevdamise ning endiste relvateadlaste taashõive olulisust vastavalt G8 globaalse partnerluse raames heaks kiidetud suunistele;
68. julgustab ühiste rahvusvaheliste tuumaalaste teadus- ja tööstusprojektide läbiviimist, mis aitaks kaasa ka usalduse tekkimisele;
69. toetab finantsperspektiivi 2007–2013 raames täiendavate rahaliste vahendite eraldamist G8 globaalsele partnerlusele massihävitusrelvade ja nendega seotud materjalide leviku tõkestamiseks; viitab sellele, et seeläbi toetatakse muuhulgas edasist tulemuslikku ja lõplikku desarmeerimist, aidates kaasa keemiarelvade hävitamisele ja mitmepoolsetele plutooniumi kasutamiseks tehtud jõupingutustele Venemaal; kutsub Venemaad üles suurendama oma rahalist panust mõlemasse programmi;
70. kutsub komisjoni omapoolset ja nõukogu üles esitama iga-aastase arenguaruande ELi osaluse kohta G8 globaalses partnerluses 2002. aastal Kananaskises võetud kohustuse täitmisel;
71. rõhutab, et nagu ajalugu on näidanud, on liiga paljud riigid, k.a ELi liikmesriigid, ekspordinud vastutustundedult materjale ja tehnoloogiaid, mille abil on võimalik toota tuumarelvi, ja et selline toimimisviis on aidanud kaasa praeguste probleemide tekkimisele seoses kontrollimatu massihävitusrelvade levikuga; rõhutab seetõttu riiklike ja mitmepoolsete kontrollisüsteemide koostoi me vajalikkust, et hoida ära igasugune massihävitusrelvade soovimatu levik;

Tuumamaterjalide ekspordikontroll

72. rõhutab, et Euroopa Liit peaks vastavalt Euroopa Liidu massihävitusrelvade leviku vastases strateegias esile tõstetule täitma ekspordikontrolli süsteeme puudutavas koostöös juhtivat rolli, tõhustades eelkõige ELi sisest ekspordikontrolli vastavalt kahesuguse kasutusega kaupade määrusele⁽¹⁾ ja luues abiprogramm riikidele, kellel puuduvad ekspordikontrolli alased tehnilised teadmised;
73. nõuab ELilt ja valitsustelt ennetavamalt lähenemist kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrollile, vältimaks ohtu, et terroristid ja muud soovimatud lõppkasutajad kolmandates riikides tundlikele toodetele juurde pääseksid;
74. tervitab komisjoni poolt välja töötatud TACIS-projekti Venemaa jaoks, katseprojekti 2004 Balkani riikides ja katseprojekti 2005 veel neljas riigis või piirkonnas kui esimesi samme pikaajalise ühenduse algatuse loomist toetavate meetmete jadas, mille eesmärk on edendada koostööd ekspordikontrollide valdkonnas;
75. kutsub nõukogu üles esitama aruande poliitilise dialoogi kohta ekspordikontrollis osalevate partneritega ja palub komisjonil anda aru edusammude kohta kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolliks ette nähtud projektide range järelevalvega läbiviimise protsessis; kutsub komisjoni ja nõukogu üles esitama analüüsi, kuidas seda projekti oleks võimalik teistesse piirkondadesse ja riikidesse laiendada koos kulude eelarvestusega finantsperspektiivi 2007–2013 raames;

Keemia- ja bioloogilised relvad

76. nõuab keemiarelvade konventsiooni korrektset täitmist ja keemiarelvade keelustamise organisatsiooni (OPCW) piisavat rahastamist; on seisukohal, et nendes riikides, keda kahtlustatakse lepingu rikkumises, tuleks läbi viia etteatamata kontrollid;
77. nõuab tungivalt liikmesriikidel, nõukogul ja komisjonil töötada välja selge ja veenev Euroopa Liidu seisukoht bioloogiliste ja toksinrelvade konventsiooni liikmesriikide kohtumisel 5.–9. detsembril 2005, et 2006. aasta bioloogiliste ja toksinrelvade konventsiooni läbivaatamise konverentsil saaks esitada Euroopa Liidu laiaulatusliku ühise seisukoha;

(¹) Nõukogu määrus (EÜ) nr 1334/2000, millega kehtestatakse ühenduse kord kahesuguse kasutusega kaupade ja tehnoloogia ekspordikontrollimiseks (EÜT L 159, 30.6.2000, lk 1). Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1504/2004 (ELT L 281, 31.8.2004, lk 1).

Neljapäev, 17. november 2005

78. kutsub Euroopa Liitu üles osutama arenguriikidele tehnilist abi haiguste jälgimiseks (vastavalt bioloogiliste ja toksinrelvade konventsiooni artiklile X);
79. nõuab tungivalt asjassepuutuvatel liikmesriikidel võtta tagasi 1925. aasta Genfi protokollile tehtud reservatsioon, kuna samade vahenditega teostatav kättemaksupoliitika keemia- ja/või bioloogiliste relvade kasutamise kaudu on vastuolus bioloogiliste ja toksinrelvade konventsiooni kohustustega;
80. kutsub komisjoni uue finantsperspektiivi raames hindama abiprogrammide teostatavust koostöökolmandate riikidega, et tugevdada bioloogiliste materjalide, laborite ja rajatiste turvalisust;

Euroopa Parlamendi roll

81. viitab ka Euroopa Parlamendi kui eelarvapäeva institutsiooni võimalikule positiivsele panusele massihävitusrelvade leviku takistamise ja desarmeerimise ühiste julgeolekuküsimustega tegelemise oma võimaluste piires, mille kohta annab tunnistust ka Euroopa Parlamendi toetus tuumaohutuse ja -julgeoleku programmidele TACISE raames;
82. kordab moratooriumi nõuet – eesmärgiga kehtestada täielik keeld – vaesestatud uraani sisaldava laskemoona kasutamise suhtes;
83. viitab ka Euroopa Parlamendi korduval positiivsele panusele, mida viimane kordas ka teise katseprojekti (2005) puhul ning mille raames eraldati komisjonile 1,5 miljonit eurot ELi ekspordikontrolli alase koostöö algatuse käivitamiseks; tuletab meelde oma otsust toetada niisugust tegevust ka edaspidi kolmanda katseprojekti (2006) kaudu, mis annab komisjonile võimaluse uue finantsperspektiivi 2007–2013 raames valmistada ette tulevase ühenduse eelarvest rahastatava programmi alused;
84. tuletab meelde Euroopa Parlamendi rolli ühe kandva talana õigusloomet puudutava kaasotsustamismenetluse raames ja eelarvapäeva institutsioonina, näiteks esitatud stabiilsusinstrumendi osas, mis – tuumaohutuse instrumendiga kooskõlla viiduna – peaks muuhulgas hõlmama järgmisi valdkondi: ekspordikontrollid ja piirivalve, keemiarelvade hävitamise toetamine ja lõhustuvate materjalide, mille abil on võimalik relvi toota, kõrvaldamine, radioaktiivse ja tuumamaterjali haldamine ja kontroll, bio-ohutus, varasemate relvastusalaste erialateadmiste vahetamine jne;
85. viitab parlamendi osalusele nõusoleku andmise kaudu Euroopa Liidu olulisemate rahvusvaheliste lepingute sõlmisel kolmandate riikidega, eriti massihävitusrelvade leviku tõkestamise klauslit sisaldavate lepingute puhul; viitab parlamendi poolele toetuse vajalikkusele teatud riikides relvade levikut takistavate kõikide algatuste puhul koostööpakkumiste ja rahvusvahelise kokkoleppe või partnerluse muude vormide kaudu, mida tuleb mõista kui tasakaalustavaid vastupakkumisi;
86. palub seega kaasata Euroopa Parlament täielikult kõigisse Euroopa Liidu massihävitusrelvade leviku vastase strateegia elluviimise algatustesse;
87. soovib, et järgmisel tuumarelvade leviku tõkestamise lepingu läbivaatamise konverentsil ja bioloogiliste ja toksinrelvade konventsiooni läbivaatamise konverentsil osaleks ka parlamendi ametlik delegatsioon;
88. kutsub liikmesriike ja nõukogu üles kaasama Euroopa Parlamendi liikmeid kõigi tulevaste ekspordikontrolli kohta vastastikuseid eksperdihinnanguid andvate liidu delegatsioonide koosseisu; kutsub samuti nõukogu ja komisjoni regulaarselt teavitama parlamenti ELi rollist Austraalia grupis, raketitehnoloogia kontrollrežiimis (MTCR), Wassenaari režiimis ja tuumatarneriikide grupis (NSG);
89. teeb ettepaneku võtta igal aastal vastu raport Euroopa Liidu tegevuste seisuga seoses relvade leviku tõkestamisega, mis sisaldaks ka asjakohaseid poliitilisi soovitusi;

Euroopa Liidu massihävitusrelvade leviku tõkestamise strateegia rahaline külg

90. kutsub liikmesriike üles eraldama piisavalt rahalisi vahendeid OPRi arenguaruandes loetletud prioriteetide elluviimiseks;

Neljapäev, 17. november 2005

91. kutsub komisjoni üles määratlema läbipaistval ja selgel viisil vahendid, mis on juba tuumaohutuse ja massihävitusrelvade leviku tõkestamise jaoks ette nähtud;
92. kutsub komisjoni üles esitama läbipaistval ja selgel viisil vahendid, mida ühendus peab panustama Euroopa Liidu massihävitusrelvade leviku vastase strateegia rakendamiseks 2006. aastal ja uue finantsperspektiivi 2007–2013 raames, eristades selgelt “tuumaohutuse” ja “massihävitusrelvade leviku tõkestamise” rubriigid;
93. kutsub komisjoni endale G8 globaalse partnerluse raames võetud kohustuste täitmiseks üles koostama prioriteetide nimekirja ja esitama selleks vajaliku tegevuse rahastamiseks hinnangulised kulutused ning globaalsete vajaduste rahuldamiseks laiendama oma tegevust väljapoole SRÜd;
94. kutsub nõukogu, komisjoni ja liikmesriike üles toetama konkreetseid multilateraalsete organisatsioonide, näiteks Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri ja keemiarelvade keelustamise organisatsiooni poolt välja töötatud projekte ja eraldama vajadusel rahalisi vahendeid;
95. kutsub eriti liikmesriike üles eraldama rahalisi vahendeid OPRi nimetatud ekspordikontrolli ja tehnilise abi programmide prioriteetide elluviimiseks;
96. on arvamusel, et konfliktide ennetamist ja kriisiohjet ei tohi rahastada massihävitusrelvade leviku tõkestamiseks ette nähtud eelarvevahendite arvelt ja kõrgetasemelised eesmärgid massihävitusrelvade leviku vastases strateegias, mida toetavad kõik Euroopa institutsioonid, nõuavad piisava rahastamistaseme kindlustamist; tuleb sellega seoses meelde kasvavaid raskusi seoses hiljutiste algatuste rahastamisega (eriti ühismeetme osas keemiarelvade keelustamise organisatsiooniga ning uue ühismeetme osas bioloogiliste ja toksinrelvade konventsiooni toetamiseks) ÜVJP eelarvest või ühenduse vahenditest;
97. soovib seetõttu finantsperspektiivi 2007–2013 käsitletavate arutelude raames muuta olemasolevat 6. mai 1999. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet ja luua ühenduse eelarves uus spetsiaalne eelarverida, mille vahenditest rahastatakse kõiki massihävitusrelvadega seotud tegevusi sõltumata sellest, kas need töötati välja ühenduse või ÜVJP raames, seejuures tuleb arvesse võtta vastavaid otsustamismenetlusi ning nõukogu, komisjoni ja volitatud esindaja pädevusi;

*

* *

98. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon eesistujariigile, nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO peasekretärile, Ameerika Ühendriikide, Venemaa, Hiina, Iisraeli, India, Pakistani, Iraani ja Põhja-Korea valitsustele ja parlamentidele, ja kõigi muude tuumarelvade leviku tõkestamise lepingu osalisriikidele ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri liikmetele.

P6_TA(2005)0440

Roheline raamat kaitsealaste riigihangete kohta *

Euroopa Parlamendi resolutsioon kaitsealaste riigihangete Rohelise raamatu kohta (2005/2030(INI))

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikleid 95 ja 296;

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta määrust 2004/18/EÜ riiklike ehitus-, tarne- ja teenuslepingute sõlmimise korra kohta ⁽¹⁾, eelkõige selle artiklit 10;

⁽¹⁾ ELT L 134, 30.4.2004, lk 114.